

El primer esborrany de llibertat

PAUL WOLFOWITZ

El cas Bambang, un judici contra un periodista que diu el que sap, a Indonèsia, té implicacions molt més enllà de la sala judicial de Jakarta. El dia que es publicarà aquest article, el Tribunal del Districte Central de Jakarta ja haurà decidit la solució del cas Bambang Harymurti, editor de *Tempo*, el setmanari més important d'Indonèsia, i dos dels seus col·legues.

Espere de tot cor que hi prevalga el seny, i que aquestes acusacions, que mai no s'haurien d'haver admès a tràmit, siguin rebutjades. El sol fet d'haver dut endavant aquest judici, però, és una amenaça per a la llibertat i per a la democràcia de què ha gaudit Indonèsia d'ençà que el Govern de Suharto es va col·lapsar, ara fa sis anys. El Govern indonesi ha acusat Bambang de difamació criminal. Els càrrecs tenen l'origen en un article aparegut a *Tempo* que informava sobre les acusacions segons les quals un sospitós incendi que començà en un mercat de Jakarta al febrer del 2003 podia tenir relació amb els plans de convertir aquella zona en un sofisticat centre comercial. Aquell projecte, diuen, havia partit d'un home de negocis indonesi anomenat Tomy Winata.

Winata va presentar una querella per difamació i, contràriament al que sol passar, el Govern va acusar Bambang i dos dels seus col·legues de difamació criminal, emparant-se en lleis de l'època colonial holandesa i dels primers anys de la independència. Els fiscals demanen condempnes de dos anys i la detenció immediata de Bambang, tractant-lo com un criminal perillós que no hauria d'estar solt.

Perquè ho sàpiga tothom, he de dir que ja fa vint anys que conec Bambang. Hi vaig estar molt en contacte a la fi dels vuitanta, quan jo feia d'ambaixador americà a Jakarta. Sé que és un periodista molt íntegre, que es pren seriosament la responsabilitat, no sols de publicar la veritat sinó també de no publicar falsedats. També és un musulmà que ha denunciat el terrorisme i l'extremisme en els editorials de la seua revista.

Però aquest cas no solament em preocupa per la sort que pugui córrer el meu

“Indonèsia ha fet esforços remarcables creant institucions democràtiques, malgrat les condicions econòmiques catastròfiques que el nou Govern ha heretat, amb el col·lapse financer de la fi de la dictadura de Suharto”

amic. Crec que tot el món va estar d'acord a aplaudir l'èxit de la democràcia a Indonèsia. Si aquest país de quasi 240 milions de persones, amb més musulmans que cap altre del món —de fet, hi viu més del 15% de la població musulmana mundial—, pot demostrar la capacitat que té per desenvolupar institucions democràtiques, malgrat les adversitats econòmiques, serà un molt bon exemple per a la resta del món.

Això ha estat possible gràcies a la llarga tradició indonèsia de tolerància religiosa, en un país que quasi al 90% és musulmà, i el converteix en un bon model de comportament per al post-11-S. No és casualitat que els fanàtics terroristes associats amb Al-Qaida hagen atacat sovint Indonèsia, fins i tot abans dels horribles atemptats de Bali, l'octubre del 2002. Els atacs hi continuen. L'últim es va produir ara fa unes setmanes.

Indonèsia ha fet esforços remarcables a l'hora de crear institucions democràtiques, malgrat les condicions econòmiques catastròfiques que el nou Govern ha heretat, amb el col·lapse financer que va acompanyar el declivi de la dictadura de Suharto. El país va convocar unes eleccions lliures el 1999, unes eleccions parlamentàries l'abril de l'any passat, i ha completat, el 20 de setembre d'enguany, la segona elecció presidencial. Un procés important, sens dubte.

Encara que ha estat capaç de convocar dues eleccions presidencials, però, cal dir que el veritable test que ha de passar una democràcia és com protegeix els drets dels ciutadans. La mateixa Decla-

ració d'Independència americana, en compte de parlar de com fer unes eleccions, es dedica a tractar els drets de tots els drets humans, qualificant-los d'“inalienables”, especialment el “dret a la vida, a la llibertat i a la recerca de la felicitat”. I la Constitució estableix com a principi fonamental que ningú no pot ser privat d'aquests drets, si no és per mitjà d'un procés just. Les eleccions són només, en realitat, un mecanisme que atorga legitimitat al Govern perquè pugui protegir els drets dels ciutadans.

D'acord amb això, l'imperi de la llei és un dels pilars essencials d'una societat democràtica. Hi ha pocs poders d'un estat democràtic tan grandiosos com el de perseguir els seus ciutadans amb la llei. I hi ha poques coses més amenaçadores per a una veritable democràcia que l'abús d'aquest poder de persecució.

Una de les pitjors maneres en què es pot fer un abús d'aquest poder és impedir la llibertat de premsa i, així, llevar els obstacles perquè funcione un dels mecanismes més importants que asseguren que el Govern respecte els drets dels ciutadans. Ja ho va dir Bambang el dia que declarà en el judici: el col·lapse de la primera i breu experiència indonèsia amb la democràcia, als anys cinquanta, va començar amb “un intent de prohibir la llibertat de premsa, per mitjà de la criminalització dels periodistes”.

Amb el president Sukarno va haver-hi seixanta judicis contra els periodistes en un sol mes. Tal com va expressar Bambang, “ja fa molt de temps que el tren mundial no s'atura a l'estació on criminalitzen el treball dels periodistes. Hauríem d'anar cap a l'estació del progrés de la comunitat internacional”.

Tots dos candidats a desempatar en les eleccions del 20 de setembre s'han manifestat preocupats pel cas Bambang. Esperem que, a més de lliurar-los dels càrrecs que se'ls imputen, Indonèsia faci alguns avenços per garantir que el poder no provarà d'intimidat la premsa.

Paul Wolfowitz és vicesecretari de Defensa dels EUA

© The New York Times – EL TEMPS
Traducció: Maite Insa